

REPUBLIKA SLOVENIJA

MINISTRSTVO ZA OKOLJE, PROSTOR IN ENERGIJO

AGENCIJA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA OKOLJE

Vojkova 1b, 1001 Ljubljana p.p. 2608
tel.: +386(0)1 478 40 00 fax.: +386(0)1 478 40 52

Datum: 18. 11. 2005

Pogovor o prihodnosti Slovenije pri predsedniku države – podnebne spremembe

Dovolite mi, spoštovani gospod predsednik, da tudi sam izrečem nekaj misli v razpravi o podnebnih spremembah.

Podnebne spremembe so izjemen izziv, s katerim se je soočilo človeštvo današnjega časa. Kljub izjemnemu tehnološkemu napredku ali pa prav zaradi njega jim še nismo kos in predstavljajo resno grožnjo, s katero se bo človeštvo, kot kaže, soočalo prihodnja desetletja ali celo stoletja. So posledica človekove degradacije okolja in ponoven resen opomin pri nepremišljenem, preveč brezskrbnem poseganju v integriteto planeta, na katerem živimo.

Ob dokončni ugotovitvi v preteklem desetletju, da so podnebne spremembe realnost ter da so v veliki meri posledica antropogenih dejavnikov, je edini način reševanja obravnavane problematike sistematičen pristop z nizom aktivnosti, ki jih lahko razdelimo v tri skupine:

- spremljanje in proučevanje podnebnih sprememb in dogodkov, ki so posledica le-teh,
- zmanjševanje emisij toplogrednih plinov,
- prilagajanje na podnebne spremembe.

V razpravi bi želel podati nekaj razmišljanj, vezanih na omenjene tri skupine aktivnosti, glede na situacijo v Sloveniji ter še posebej z vidika nalog Agencije za okolje, iz katere prihajam.

Spremljanje in proučevanje podnebnih sprememb na operativnem nivoju je v precejšnji meri naloga državne meteorološke in hidrološke službe, ki je v Sloveniji organizirana na Agenciji za okolje. Poleg tega, da služba ugotavlja stopnjo in dinamiko sprememb, ki se dogajajo v podnebnju na nekoliko daljši rok, je zelo pomembna in odgovorna naloga službe napovedovanje in opozarjanje glede ekstremnih meteoroloških in hidroloških dogodkov. Frekvenca teh dogodkov se v dobi podnebnih sprememb pri nas dokazano povečuje. Seveda je znanstveno proučevanje le-teh tudi domena raziskovalnih institucij.

Drugo skupino nalog, torej **zmanjševanje emisij toplogrednih plinov**, v Sloveniji opredeljuje *Operativni program zmanjševanja emisij toplogrednih plinov* iz leta 2003. Naloge zmanjševanja emisij toplogrednih plinov so domena različnih sektorjev, ključno pa je seveda področje energetike. Učinkovita raba energije, kogeneracija, uporaba alternativnih virov energije, ustrezna kmetijsko-okoljska politika ter posebej

ustrezna prometna politika so področja, ki lahko največ prispevajo k zmanjševanju emisij. Agencija za okolje prispeva svoj delež k zmanjševanju emisij z uporabo instrumentov okoljske politike. Postopki, ki jih vodimo na Agenciji za okolje, so: odmera okoljskih dajatev (s podnebnimi spremembami so povezane CO₂ takse ter takse za odlaganje biorazgradljivih odpadkov), trgovanje s pravicami do emisij toplogrednih plinov (postopek bo operativno stekel v teh dneh, na Agenciji za okolje pa je bil za operativno delo pripravljen že konec lanskega leta) ter izdaja integralnih okoljevarstvenih dovoljenj (IPPC). Integralno okoljevarstveno dovoljenje je zagotovilo za energetske učinkovitost, zato je posebej pomembno tudi z vidika zmanjševanja emisij toplogrednih plinov. Razen okoljskih dajatev so vsi ukrepi, ki jih s ciljem zmanjševanja emisij toplogrednih plinov izvaja Agencija za okolje, zahtevani z evropskimi direktivami.

Agencija za okolje vodi tudi državno evidenco emisij, na osnovi katere se spremlja napredek pri zmanjševanju emisij ter doseganje ciljev Kyota. Situacija kaže, da bo imela ob današnjih trendih Slovenija nekaj težav pri doseganju teh ciljev v obdobju 2008-2012. Želena 8-odstotno znižanje emisij glede na referenčno leto 1986 naj bi dosegli z upoštevanjem gozdov kot ponorov ogljikovega dioksida.

Prilagajanje na podnebne spremembe je sklop aktivnosti, ki ga je v Sloveniji še potrebno razviti. Ker podnebne spremembe zadevajo skorajda vsa področja življenja, se je nanje potrebno prilagajati v vseh sektorjih: energetika, turizem, kmetijstvo, zdravje, industrija itd. Agencija za okolje je dala določeno vzpodbudo za prilagajanje v kmetijstvu v lanskem letu s študijo na to temo. Upamo, da se bo delo na kmetijskem sektorju nadaljevalo. Agencija je s svojimi znanji in informacijami lahko pomembna podpora za aktivnosti v zvezi s prilagajanjem na podnebne spremembe na posameznih področjih.

Dovolite mi, gospod predsednik, da predstavim še dve pobudi, ki sta tesno povezani s problematiko podnebnih sprememb.

V letu 2003 je bila s strani Združenih držav Amerike dana mednarodni skupnosti **pobuda za Medvladno skupino za opazovanje zemlje** s kratico GEO (Group on Earth Observation). Pobuda je bila s strani Združenih držav, ki se žal ni želela vključiti v Kyoto, dana kot ena od alternativ za ta proces. Ideja pobude je v združevanju vseh različnih sistemov za spremljanje in merjenje atmosferskih in drugih procesov na zemlji v enoten globalen sistem t.i. GEOSS. Pri tem ne gre za vzpostavitev in izgradnjo novih merilnih in opazovalnih sistemov, temveč za harmonizacijo (usklajevanje) in povezavo že obstoječih. Z vidika klimatskih sprememb je pobuda pomembna in koristna, saj bo v veliko pomoč pri globalnem spremljanju teh sprememb, kot tudi pri opozarjanju in varovanju pred naravnimi nesrečami, ki so zaradi sprememb v podnebnju pogostejše. Trenutno se v pobudo GEO vključuje že okoli 60 držav, med njimi 14 držav članic EU ter Evropska komisija sama.

Agencija za okolje kot organ v sestavi Ministrstva za okolje in prostor je pripravila pobudi za vključitev Slovenije v GEO. Vlada je na včerajšnji seji to pobudo sprejela in pooblastila ministra za okolje in prostor, da vrši komunikacijo z Izvršnim sekretariatom GEO, s sedežem v Ženevi.

Druga pobuda se navezuje na **vključevanje Slovenije v Evropsko vesoljsko agencijo (ESA)**. Slovenija je preko Agencije za okolje že vključena kot pridružena

članica v Evropsko organizacijo za uporabo meteoroloških satelitov EUMETSAT. Aktivnosti ESA so komplementarne tej organizaciji in so izredno pomembne tudi za področje podnebnih sprememb. Pomen t.i. daljinskih zaznavanj (remote sensing), ki se v večini primerov opravlja s satelitov, je še posebej velik ob dejstvu, da z razvojem tehnologij počasi, a zanesljivo, vse bolj nadomešča meritve na zemlji.

Aktualne članice ESA so države EU-15 ter Norveška in Švica, pridruženi članici pa sta ta trenutek že Madžarska in Republika Češka. Predlagamo, da tudi Slovenija preuči aktivnosti za pridruženo članstvo kot začetno točko sodelovanja z ESA.

Naj zaključim: Slovenija se mora seveda aktivno vključiti v aktivnosti glede reševanja problematike podnebnih sprememb, vključuje naj se tudi v mednarodne tokove, saj je problem globalen. Za uspeh pri ukrepih zmanjševanja emisij toplogrednih plinov je po mojem prepričanju izjemnega pomena tudi ozaveščenost prebivalstva o teh problemih. Posameznik z ustreznim ravnanjem na vsakem koraku lahko namreč največ stori za skupen uspeh pri reševanju problematike podnebnih sprememb.

Dr. Silvo Žlebir
Generalni direktor Agencije RS za okolje